

Onderwerp Duurzaamheid in de organisatie

Steller T. Ekamper

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon 06 50260205

Bijlage(n) -

Ons kenmerk 6055992

Datum 07-12-2016

Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

In deze brief informeren wij u over duurzaamheid in ons beleid en in onze eigen organisatie.

In ons coalitieakkoord hebben we aangegeven dat duurzaamheid zit in alles wat we doen. Als stad willen we hierin het goede voorbeeld geven, onder andere door stevig in te zetten op duurzaam inkopen en aanbesteden, maar bijvoorbeeld ook door inwoners een duurzame woon-, werk- en leefomgeving te bieden. We doen al veel om van Groningen een duurzame gemeente te maken, maar duurzaamheid zit niet vanzelfsprekend in onze organisatie. Er gebeuren ook dingen (nog) niet. In deze brief informeren we u over de vervolgstappen die we gaan zetten om duurzaamheid te verstevigen in de organisatie.

Een, al enkele decennia gebruikte definitie van duurzaamheid is: het voorzien in behoeften van het heden zonder het vermogen van toekomstige generaties om in hun eigen behoeften te voorzien in gevaar te brengen. De doorgaande bevolkingsgroei, economische groei, en daarmee gepaard gaande klimaatverandering, aantasting van het milieu en verlies van biodiversiteit, vragen om anders denken en handelen. In Parijs zijn in 2015 wereldwijde afspraken gemaakt over het tegengaan van klimaatverandering en eveneens in 2015 hebben de Verenigde Naties 17 "mondiale duurzame ontwikkelingsdoelen" afgesproken.

Ook in Groningen moeten we duurzamer worden. Dat doen we onder andere met het energieprogramma, waarmee we ernaar streven om in 2035 energieneutraal te zijn, maar duurzaamheid is breder en vraagt om inzet over verschillende beleidsterreinen.

Sinds 2010 hebben we, vanuit het programma duurzaamheid, een sterke focus aangebracht op het thema energie, omdat dit voor de gemeente een nieuwe en zeer grote opgave vertegenwoordigt.

Tegelijkertijd hebben we de sturing op andere aspecten van het thema duurzaamheid aan de verschillende beleidssectoren binnen de gemeente overgelaten. Dit vanuit de gedachte dat duurzaamheid inmiddels een structurele plaats had gekregen in veel beleidsterreinen. Door het aanwijzen van ambassadeurs duurzaamheid, kreeg ieder beleidsterrein een eigen aanspreekpunt voor duurzaamheid. Daarmee kreeg duurzaamheid een gezicht en kon de verbinding met de organisatie worden verbeterd. Echter, een afzonderlijk expertisepunt die door de beleidsterreinen heen kan adviseren en verbinden is er al geruime tijd niet.

Wij achten het intussen wenselijk om de balans op te maken van de resultaten van deze aanpak. Daartoe hebben wij in 2015 een programmaleider duurzaamheid en leefomgeving aangesteld met als opdracht de interne duurzaamheidsambities te verbinden en af te stemmen.

Om te beginnen is er een quick scan uitgevoerd om tot een eerste beoordeling van de stand van zaken te komen. Deze quick scan geeft een overzicht hoe de beleidsterreinen op dit moment invulling geven aan duurzaamheid. Dit overzicht is tot stand gekomen met input van de duurzaamheidsambassadeurs.

Hieronder volgt eerst een kort overzicht van de quick scan.

Uit de quick scan blijkt dat we op een aantal punten stappen maken. Enkele voorbeelden:

- we hebben hoge ambities om ons afval volledig te recyclen. Alle activiteiten zijn erop gericht dat we zo weinig mogelijk afval produceren en dat het afval dat we produceren wordt gescheiden en zo hoogwaardig mogelijk kan worden hergebruikt. Het nagescheiden organische afval wordt op dit moment op locatie vergist en voorziet huishoudens van groen gas en elektriciteit.
- bij grond-, weg- en waterwerkzaamheden worden aannemers uitgedaagd om voor een duurzame uitvoering te gaan. Methoden als DuboCalc en de prestatieladder CO2 zijn dan ook waar mogelijk onderdeel van de contracten.
- We zijn ons eigen wagenpark aan het aanpassen en verschuiven naar elektrisch rijden. In 2017 starten we met een proef om vrachtwagens, machines en dienstauto's te laten rijden op elektrische aandrijving of op waterstof.
- 20% van het stedelijke energieverbruik komt voor rekening van mobiliteit. Een energieneutrale stad kan alleen worden bereikt als je ook mobiliteit verduurzaamt. Het meerjarenprogramma mobiliteit heeft met ingang van 2017 'duurzame mobiliteit' als onderwerp toegevoegd. In dit programmaonderdeel gaat het onder andere over de concessie openbaar vervoer, auto's in de binnenstad en CO2-neutrale uitvoering van wegwerkzaamheden. De verkenning naar de reconstructie van de westelijke ringweg heeft duurzaamheid als uitgangspunt benoemd en brengt in beeld wat er nodig is om een duurzame weg te realiseren.

Duurzaamheid is nog niet altijd vanzelfsprekend. Het is nog geen structurele manier van werken. Zo leggen we Meerstad volledig aardgasloos aan, maar is dat nog geen standaard werkwijze op al onze nieuwbouwlocaties. Ook slagen we er nog onvoldoende in om de groenbalans op peil te houden bij stedelijke ontwikkeling. Het streven blijft onverminderd om duurzaamheid en klimaatbestendigheid in alle toekomstige stedelijke ontwikkelingen als uitgangspunt mee te nemen.

In onze eigen gemeentelijke organisatie geven we nog niet vanzelf het goede voorbeeld. We hebben nog te weinig prikkels om minder afval te produceren en hebben nog geen lokale catering. Het raadsbesluit over duurzaam inkopen blijft uitgangspunt maar de uitvoering is weerbarstig. Duurzaamheid is een breed en omvangrijk begrip. Het vraagt tijd en aandacht om het voor iedereen concreet te maken.

De quick scan roept de vraag op welke concernbrede aanpak mogelijk is om – zoals het coalitieakkoord aangeeft – duurzaamheid een uitgangspunt te laten zijn in alles wat we doen. Dit vraagt om helder beleid en om organisatorische voorwaarden om dit uit te voeren.

Het beleid is in 2015 met het programma “Groningen geeft energie” opnieuw geformuleerd in vijf punten. Onder een duurzame stad verstaan wij:

- Een stad waar het goed toeven is voor bewoners en bezoekers.
- Een stad die duurzaam ingericht is en die kwaliteit steeds verder ontwikkelt.
- Een stad die medeverantwoordelijk wil zijn voor effecten op de langere termijn en effecten die zich elders manifesteren (een volhoudbare stad).
- Een stad waar overheid, burgers, bedrijven en kennisinstellingen gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor ‘duurzame ontwikkeling’ van en in de stad.
- Een stad met een innovatieve economie die inspeelt op duurzame kansen en werk biedt aan laag- en hoogopgeleiden.

Deze punten zijn weliswaar ingevuld met enkele tientallen afgeleide punten, maar lijken daarmee toch niet voldoende geoperationaliseerd voor de hele organisatie.

Wat de organisatie betreft denken wij aan het leggen van meer verbindingen tussen de beleidsterreinen op het gebied van duurzaamheid. De programmaleider duurzaamheid en leefomgeving fungeert als aanspreekpunt, verbindt en stemt de realisatie van de interne duurzaamheidsambities af. Momenteel wordt er bijvoorbeeld nauw samengewerkt tussen beleid en inkoop om duurzame inkoop te implementeren.

Wij willen tot een breed gedragen aanpak komen, waarbij duurzaamheid niet iets is wat we ‘erbij doen’, maar structureel onderdeel is van onze manier van werken. Dat vraagt om een verandering in de organisatie, waarbij op alle niveaus en voor alle beleidsterreinen mensen betrokken worden gemaakt.

Ook de provincie Groningen is zojuist gestart met een organisatiebrede aanpak van duurzaamheid. De provincie werkt aan een programma duurzaamheid, inclusief een uitvoeringsprogramma, waar die brede aanpak in zit. Provincie en gemeente zien goede mogelijkheden om waar mogelijk samen te werken en elkaar te ondersteunen en te versterken.

Om tot deze nieuwe aanpak te komen doorlopen wij de volgende stappen, waarbij we met name stap 3 in samenwerking met de provincie oppakken:

1. Ontwikkelen van een benchmark duurzaamheid. Naar aanleiding van de uitgevoerde quick scan zal een onafhankelijk bureau in beeld brengen hoe we ervoor staan als stad, waar het goed gaat, waar we steken laten vallen en wat de oorzaken daarvan zijn.

2. Operationaliseren van duurzaamheid: in het programma Groningen geeft energie is beschreven wat we verstaan onder een duurzame stad. Wat ontbreekt is een strategische visie *hoe* we invulling geven aan duurzaamheid. Daardoor ontbreekt een duidelijk afwegingskader. We laten ons door een extern bureau ondersteunen om met heldere taal een duidelijk kader voor duurzaamheid te bereiken.

3. Werksessies door alle lagen van de organisatie. Met de bedoeling de juiste handvaten te vinden zodat iedereen vanuit zijn/haar eigen rol, functie of invalshoek zijn/haar eigen bijdrage kan leveren aan het realiseren van een volledig duurzame organisatie.

Wij informeren u hierbij over deze voorgenomen aanpak en zullen u in het najaar van 2017 verder inlichten over de resultaten en de vervolgaanpak .

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,



de burgemeester,
Peter den Oudsten



de secretaris,
Peter Teesink